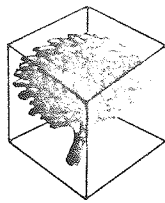

ADVIES
RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
GROOTSCHALIGE KUSTLOCATIE
VOOR DE BERGING VAN BAGGERSPECIE
UIT HET BENEDENRIVIERENGEBIED

Advies op grond van artikel 41m, eerste lid, van het ontwerp van Wet tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot de milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de besluitvorming omtrent de keuze van een groot - schalige kustlocatie voor de berging over middellange termijn van opgebaggerde specie uit havens en vaarwegen in het benedenrivierengebied.

Uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat

Utrecht, 15 november 1982

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan : De Minister van Verkeer en Waterstaat,
d.t.v. de Directeur-Generaal van de
Rijkswaterstaat,
de heer ir. J. van Dixhoorn,
Postbus 20906,
2500 EX 's-Gravenhage.

uw kenmerk FSM 50687

uw brief 17 september 1982 ons kenmerk U 126/Sf

onderwerp M.e.r. grootschalige kustlocatie voor
de berging van baggerspecie uit het
benedenrivierengebied.

utrecht. 18 november 1982.

Bij Uw brief van 17 september 1982, kenmerk FSM 50687, deelde U mede dat ten behoeve van de besluitvorming inzake het project "Grootschalige kustlocatie voor de berging van baggerspecie", milieu-effectrapportage zal worden toegepast. Van dit voornemen is door U mededeling gedaan in de Nederlandse Staatscourant van 21 september 1982.

Het milieu-effectrapport zal deel uitmaken van een op te stellen projectnota. Voor de milieu-effectrapportage zullen de regelen, die zijn neergelegd in het ontwerp van de Wet Uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) (Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16814, nrs. 1-3), worden gevolgd.

Overeenkomstig het gestelde in artikel 41m, eerste lid, van het ontwerp van de wet treft U hierbij aan het advies van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage voor de richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport. Het advies is opgesteld door de werkgroep, waarvan U de instelling door de voorzitter van de Commissie werd medegedeeld bij de brief van 21 september 1982, kenmerk U 95/Sf.

Gaarne vestig ik Uw aandacht nog op het volgende.

De werkgroep is van mening dat, nu de besluitvorming op het niveau van de rijksoverheid is gekomen, de beoogde activiteit nadrukkelijk in het brede perspectief van een meer permanente oplossing van de problematiek rondom de baggerspecie uit havens en vaarwegen moet worden geplaatst.

Deze problematiek beperkt zich niet tot het benedenrivierengebied en evenmin tot matig verontreinigde en verontreinigde baggerspecie (de klassen 2 en 3 uit het interimrapport). Zou het voornemen bestaan, nochtans andere soorten verontreinigd materiaal (bijvoorbeeld "klasse 4" baggerspecie of andere afvalstoffen) op de locatie te bergen, dan dient de doelstelling te worden aangepast.

De voorgestelde activiteit beoogt een oplossing te bieden voor de specieproblematiek op de middellange termijn, die mogelijk wordt gerealiseerd in de omgeving van een gebied met meer dan regionale betekenis. In het benedenrivierengebied hebben grootschalige ingrepen in het recente verleden aanzienlijke veranderingen in het milieu teweeg gebracht. Volgens de werkgroep dient dan ook terdege te worden beseft, dat de hedendaagse toestand van het milieu slechts een momentopname is van een proces, waarin de kwaliteit van het milieu in zijn geheel nog steeds aan veranderingen onderhevig is. Bij de bepaling van de referentie-situatie voor de ontwikkelingen in dit gebied zal dan ook rekening moeten worden gehouden met hetgeen in de laatste decennia op het gebied van natuur en milieu aan veranderingen is geconstateerd. Uit de discussie in de werkgroep is naar voren gekomen dat, naar verwachting in het milieu-effectrapport leemten zullen worden geconstateerd in de kennis die nodig is om de autonome ontwikkeling van het te beïnvloeden gebied te kunnen voorspellen. De werkgroep hecht dan ook bijzonder aan het gestelde in paragraaf 7 van het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage (evaluatie).

In het onderhavige geval zijn door de voorbereidingsgroep Slufterdamproject van Rijkswaterstaat, gemeente Rotterdam en het Openbaar Lichaam Rijnmond reeds vele studies verricht, die bruikbare informatie bevatten voor het opstellen van het milieu-effectrapport. Deze studies waren tot nu toe vooral gericht op varianten van de locatie Slufterdam. Andere interessante alternatieven hebben uit milieu-oogpunt tot nu toe relatief weinig aandacht gekregen. De werkgroep is van mening, dat de richtlijnen zulke andere alternatieven in het op te stellen milieu-effectrapport meer onder de aandacht zouden moeten brengen.

Het is - als steeds in deze periode van interimbeleid - voor onze Commissie van grote interesse te vernemen welke adviezen derden U hebben doen toekomen, welke de richtlijnen zijn geworden alsmede de eventuele redenen waarom van ons advies door het bevoegd gezag wordt afgeweken.

De voorzitter van de werkgroep
berging baggerspecie benedenrivierengebied
van de
Voorlopige Commissie voor de
milieu-effectrapportage,

Prof. dr. W. Maas

INHOUDSOPGAVE

	pag.
1. Inleiding	1
2. Samenvatting	4
3. Vorm en presentatie van het MER	
3.1 Vorm	5
3.2 Presentatie	5
4. Doel en belang	
4.1 Probleemstelling	7
4.2 Doel van de aktiviteit	7
5. De redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan	
5.1 Inleidende beschouwing	9
5.2 Te behandelen alternatieven	10
6. Te nemen en eerder genomen besluiten	15
7. Bestaande toestand van het milieu, alsmede de te verwachten ontwikkelingen van dat milieu	16
8. Beschrijving van de gevolgen voor het milieu	
8.1 Algemeen	17
8.2 De baggerspecie	19
8.3 Oppervlaktewaterkwaliteit	21
8.4 Kustmorfologie	22
8.5 Bodem en grondwater	23
8.6 Klimaat en luchtkwaliteit	25
8.7 Geluidhinder	25
8.8 Mariene oecosystemen, flora en fauna	26
8.9 Terrestrische oecosystemen, vegetaties, flora en fauna	27
8.10 Gezondheid en leefbaarheid	29
8.11 Landschap	29
8.12 Veiligheidsaspecten	30
8.13 Indirecte, secundaire en cumulatieve gevolgen	30
9. Vergelijking van de gevolgen voor het milieu van de alternatieven en de varianten daarvan	34
10. Overzicht van de leemten in kennis en informatie	36

Bijlage 1 : de brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat
aan de voorzitter van de VCmer d.d. 17 september 1982

Bijlage 2 : de brief van de voorzitter van de VCmer aan de
Minister van Verkeer en Waterstaat d.d. 21 september 1982

ADVIES INZAKE RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT GROOTSCHALIGE KUSTLOCATIE VOOR DE BERGING VAN BAGGERSPECIE UIT HET BENEDENRIVIERENGEBIED

1. INLEIDING

In het kader van het door de regering te voeren interimbeleid milieu-effectrapportage (m.e.r.) heeft de Minister van Verkeer en Waterstaat (VenW) de besluitvorming omtrent de keuze van een grootschalige kustlocatie voor de berging van opgebaggerde specie uit havens en vaarwegen in het benedenrivierengebied aangewezen als een project waarbij m.e.r. zal worden toegepast. In dit kader hebben de initiatiefnemers van dit project, het Dagelijks Bestuur van Rijnmond, de Gemeente Rotterdam en Rijkswaterstaat, directie Benedenrivieren, een verzoek gericht aan de Minister van VenW om richtlijnen voor de inhoud van het betreffende milieu-effectrapport (MER) vast te stellen.

De havens en de scheepvaartwegen in het benedenrivierengebied dienen door baggeren op diepte te worden gehouden. In de afgelopen jaren wordt steeds meer de problematiek van de verontreinigingen in de baggerspecie onderkend. Aan de hand van metingen wordt de baggerspecie momenteel nader verdeeld in 4 klassen : licht verontreinigde, matig verontreinigde, verontreinigde en lokaal ernstig verontreinigde baggerspecie. Het is dringend voor de middellange termijn (15 à 20 jaar na 1985) een passende oplossing te ontwikkelen voor de verwerking van de matig verontreinigde en verontreinigde baggerspecie (ruwweg 10 mln m³ specie per jaar) en op korte termijn voor de plaatselijk ernstig verontreinigde baggerspecie. De bezwaren tegen berging van baggerspecie op het land zijn steeds groter geworden, waardoor een knelpunt is ontstaan. Voor de middellange termijn wordt voorgesteld een grootschalige locatie aan of nabij de Noordzeekust te bouwen, waar de matig verontreinigde en verontreinigde baggerspecie op gecontroleerde wijze kunnen worden geborgen.

De m.e.r. is een hulpmiddel bij de besluitvorming omtrent de keuze van de meest geschikte locatie voor bedoeld project. In het MER komen ook de meest geschikte uitvoeringswijze van de aanleg van de mogelijke bergingsplaatsen, van het bergen zelf, de inrichting en het beheer van de bergingsplaats (tijdens en na het storten),aan de orde.

Het lange termijn-beleid is erop gericht, door sanering van de bronnen van de verontreinigingen, te bewerkstelligen dat alle baggerspecie zonder overwegend bezwaar in zee kan worden gedumpt. De meeste bronnen van verontreiniging liggen in het buitenland, maar ook in ons eigen land wordt aan de verontreiniging van de grote rivieren en van het slib daarin bijgedragen. Een internationale aanpak van de sanering is noodzakelijk, maar blijkt moeizaam te verwerklijken.

Nuttig hergebruik van het slib in de grof-keramische industrie (bakstenen e.d.) respectievelijk gebruik ten behoeve van de aanleg van dijklichamen e.d. (thans wordt een klein deel van het slib hiervoor gebruikt) en methoden voor het reinigen van sterk verontreinigde fracties van de specie vormen een andere richting, waarin naar oplossingen wordt gezocht. Daarnaast vindt momenteel onderzoek plaats naar de beperking van te baggeren hoeveelheden slib, bijvoorbeeld door toepassing van diverse typen schermen in havenmonden. Ook de gevolgen voor het milieu van deze maatregelen zijn nog in studie.

Volgens het beleidsplan "Verwerking van baggerspecie uit havens en vaarwegen in het benedenrivierengebied" (maart 1982) zal de licht verontreinigde specie uit het westelijk havengebied blijvend in de Noordzee kunnen worden gestort. De problematiek van de lokaal ernstig verontreinigde specie in het benedenrivierengebied (zoals de specie in de le petroleumhaven en bij scheepswerven) wil men op kortere termijn, via een separate besluitvormingsprocedure, aanvatten. Daarbij wordt gedacht enerzijds aan tijdelijke berging ter plaatse en anderzijds aan de toepassing van milieu-schone werkwijzen om in de toekomst voortgaande vervuiling van bedoelde locaties te voorkomen.

Omdat het tijdig succes van saneringen en de ontwikkeling van bovengenoemde andere oplossingen niet zonder meer verzekerd is, wordt nu reeds de mogelijkheid geopperd, het bergingsdepot na ongeveer 15 jaar uit te breiden met een tweede depot waarin weer voor 15 à 20 jaar specie-berging mogelijk is.

Voor de milieu-effectrapportage zullen de regelen, die zijn neergelegd in het ontwerp van de Wet Uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) (Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16814, nrs. 1-3), worden gevolgd. De procedurele en inhoudelijke elementen van de m.e.r. zullen worden ingepast in de concessieverleningsprocedure op grond van de "Wet van den 14den Juli 1904, houdende bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen".

Het doel van het onderhavige advies van een werkgroep van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage is, de gewenste inhoud van het MER nader aan te geven. Dit advies laat uiteraard onverlet wat in het wetsontwerp inzake m.e.r. en in de Memorie van Toelichting daarbij is gesteld. Daarnaast moet worden gewezen op de inhoud van de publikatie "Voorlopige algemene richtlijnen, hulpmiddel bij de m.e.r.". *

Bij de opstelling van dit advies heeft de werkgroep kennis - genomen van terzake doende eerder genomen overheidsbesluiten en openbaar gemaakte beleidsvoornemens om na te gaan in hoeverre uit de betreffende beleidsdocumenten beperkingen of randvoorwaarden kunnen worden afgeleid voor het betreffende project. Punten van aandacht vormden de status van deze beleidsdocumenten en de vraag of de milieu-aspecten bij de betreffende besluitvorming voldoende in het oog zijn gehouden. Als voorbereiding tot de besluitvorming inzake het beleidsplan is geen m.e.r. opgesteld. Nu echter besluiten zullen moeten worden genomen over een concreet grootschalig bergingsproject, acht de werkgroep het wenselijk dat de functie van zulk een project in het kader van de totale baggerspecie-problematiek wordt geplaatst.

* Staatsdrukkerij 1981, ISBN 90/346/0006/8

In het bijzonder dient daarbij aandacht te worden besteed aan de rol, die een adhoc-oplossing voor de middellange termijn vervult binnen mogelijke meer permanente oplossingen op de langere termijn. Hoe de ontwikkeling - thans - van een grootschalige bergingslocatie past in de langere termijnvisie van de rijksoverheid met betrekking tot de baggerproblematiek, kan blijken uit de resultaten van het bestuurlijk overleg dat, naar verwachting, medio november 1982 plaats vindt. In het voorliggend advies voor de specifieke richtlijnen ten behoeve van het MER-baggerdepot heeft de werkgroep gemeend, het project - vanuit het bovenaangeduide lange termijn-perspectief - in brede zin te moeten benaderen.

De werkgroep vergaderde op 21 september, 6 en 18 oktober, 1 en 15 november 1982. In de vergadering van 15 november 1982 werd de tekst van dit advies vastgesteld. Op 18 oktober werd door leden van de werkgroep aan het betreffende studiegebied een werkbezoek gebracht, georganiseerd door de Gemeentewerken Rotterdam. Eerder, tijdens een bijeenkomst op 7 september 1982, werd de werkgroep reeds over het project voorgelicht door medewerkers van de initiatiefnemers. De werkgroep trad op 6 oktober 1982 in overleg met het bevoegd gezag en de initiatiefnemers om nadere informatie over het betreffende probleem te verkrijgen. De werkgroep, het bevoegd gezag en ambtelijke vertegenwoordigers van de initiatiefnemers wisselden op 1 november 1982 van gedachten naar aanleiding van een tussentijds concept-advies.

2. SAMENVATTING

Het onderhavige advies bestaat uit een reeks van deel-elementen. Ter vermijding van louter een opsomming hiervan en terwille van de toegankelijkheid van dit advies zijn aan het eind van elk van de hierna volgende hoofdstukken in een omljnd kader de hoofdpunten van het hoofdstuk beknopt en vereenvoudigd aangestipt.

3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

3.1 Vorm

Het MER is een samenvattend rapport van de resultaten van de studies naar de gevolgen voor het milieu van de in beschouwing genomen alternatieven en de varianten daarvan. Het MER kan als zodanig onderdeel zijn van de projectnota, die ten behoeve van de besluitvorming wordt opgesteld. Het zal echter wel duidelijk als een apart geheel herkenbaar moeten zijn.

Onderbouwende informatie kan in bijlagen zijn opgenomen. Bij goed en algemeen toegankelijke literatuurbronnen kan met verwijzing worden volstaan. Het is gewenst, het eindadvies van de werkgroep van de VCmer ten behoeve van de besluitvorming - na de advisering en de inspraak - als bijlage aan de projectnota toe te voegen.

3.2 Presentatie

Het MER moet goed leesbaar zijn en geschikt om een groot publiek voldoende inzicht te verschaffen in de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de alternatieve oplossingen. Daarnaast dient het MER die (milieu-)punten te bevatten welke bij de uiteindelijke keuze voor de besluitvormer moeten worden overwogen. Dit betekent dat :

- Het MER een document is van beperkte omvang en moet zijn voorzien van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting.
- De gevolgen voor het milieu van alle redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan zorgvuldig, evenwichtig en logisch samengevoegd dienen te worden weergegeven.
- De samenvatting van het MER kort en duidelijk de essentie zal moeten weergeven (eventueel toegelicht in de vorm van een overzichtstabel of matrix) om zo bruikbaar mogelijk te zijn voor de besluitvorming.
- Oversimplificatie en gebruik van vakjargon* moet worden vermeden, zowel in de samenvatting als in de hoofdtekst.

* Geadviseerd wordt gebruikte afkortingen en technische begrippen toe te lichten in een afzonderlijke, toegevoegde lijst.

- Naar een afgewogen mate van detaillering moet worden gestreefd bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu op de middellange en de lange termijn, alsmede voor de verschillende stadia van de activiteit, te weten aanleg, gebruik, inrichting en beheer na gebruik, of afbraak.

Naar gelang de gevolgen voor het milieu zich ernstiger laten aanzien, dient een diepgaander behandeling plaats te vinden. Keuze-elementen die bepalend zijn voor de beoordeling en ook die, welke bepalend zijn geweest voor de inhoud van het MER, dienen tot uitdrukking te komen. Ook de speciale aandachtspunten, mogelijke knelpunten en geconstateerde leemten in benodigde informatie en kennis over de te verwachten gevolgen voor het milieu van de alternatieve oplossingen vereisen weergave in de samenvatting van het MER. Daarbij dient te worden aangegeven in welke mate het kritieke punten betreft voor een degelijk onderbouwde besluitvorming.

- Het MER, als onderdeel van een projectnota, is als een apart geheel herkenbaar.
- De inhoud van het MER is vooral toegespitst op de betreffende besluitvorming.
- Het MER is goed leesbaar voor een zo breed mogelijk publiek.
- Het MER is een document van beperkte omvang en heeft een samenvatting.
- De onderlinge mate van detaillering bij de beschrijving van gevolgen voor het milieu is evenwichtig en met redenen omkleed, en strekt zich uit tot over een voldoende langere termijn.
- Leemten in kennis worden in de samenvatting weergegeven.

4. DOEL EN BELANG

4.1 De probleemstelling

De achtergronden en de voorgeschiedenis van de baggerproblematiek moeten in het MER voldoende inzichtelijk worden gemaakt. Bij de beschrijving van de probleemstelling dient te worden aangegeven welke reeds genomen overheidsbesluiten en welke beleidsvoornemens de richting van de nader uit te werken alternatieve oplossingen van de probleemstelling mede bepalen. De formele status van deze besluiten en beleidsvoornemens dient te worden vermeld (zie par. 6). Verder dient bij de probleemstelling inzicht te worden verschaft inzake de (on)toereikendheid van huidige oplossingen en van in de nabije toekomst nog (verder) te ontwikkelen oplossingen. Bij de probleemstelling dient tevens te worden beschreven om welke hoeveelheden baggerspecie het gaat : weergave per soort over de afgelopen jaren, inclusief de fluctuaties daarin en de oorzaken daarvan, als ook de reële verwachtingen per soort per jaar in de planperiode.

Een scherpere indeling dan de tot nog toe gebruikte in 4 klassen en een nadere onderscheiding van de soorten baggerspecie is gewenst met name ten behoeve van een nauwkeurige onderscheiding in de praktijk van het baggeren en bergen. Hierbij dienen de aard (toxiciteit), het fysisch-chemisch gedrag en de gehalten aan de verontreinigingen een hoofdrol te spelen. Aan de hand van deze soorten-indeling dient de geografische herkomst van de diverse soorten baggerspecie te worden vastgesteld.

4.2 Doel van de activiteit

Uit de in 4.1 aangeduide probleemstelling is het doel van de betreffende activiteit af te leiden. Als de hoofddoelstelling van de betreffende activiteit kan in eerste aanleg worden gezien: De nadere ontwikkeling van werkwijzen van berging van verontreinigde baggerspecie op een grootschalige kustlocatie aan of nabij de kust, zodat de specifieke combinatie van een locatie en bepaalde werkwijzen borg staat voor een maatschappelijke verantwoorde berging van de nader te definiëren soorten en hoeveelheden baggerspecie.

Dit doel moet in het MER nader worden beschreven. Daarbij dient in ieder geval de voorgestelde omvang van de bergingslocatie te worden aangegeven, bovendien welke soorten specie van welke herkomst op de bergingslocatie naar verwachting zullen worden geborgen of verwerkt. Indien wordt overwogen in een later stadium andere soorten baggerspecie op de locatie te bergen of te verwerken, dient dat in de definitie van het doel duidelijk te worden gesteld. Het zelfde geldt voor andere gebruiksmogelijkheden (functies) van de locatie of zijn directe omgeving, die redelijkerwijs op middellange of lange termijn worden voorzien. Te denken is bijvoorbeeld aan (her)-gebruik van de geborgen baggerspecie en natuurfuncties, respectievelijk activiteiten van industriële aard of in de sfeer van verkeer, vervoer en recreatie (al dan niet na herinrichting van de bergingslocatie).

- "Historische" achtergronden van de huidige stand van zaken omtrent de baggerspecieproblematiek.
- In welke mate zijn andere oplossingen dan de beoogde berging ontoereikend.
- Om welke hoeveelheden baggerspecie gaat het.
- Ontwikkeling van een nadere onderscheiding in soorten baggerspecie naar aard, fysisch, chemisch en biologisch gedrag en gehalten aan een reeks belangrijke verontreinigingen in de baggerspecie en naar plaats van herkomst.
- In welke mate biedt de beoogde berging op de lange termijn een bevredigende oplossing voor wat betreft gevolgen voor het milieu.
- Welke problemen vragen om een oplossing.
- Doel van het project, zo duidelijk en concreet mogelijk.

5. DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN DAARVAN

5.1 Inleidende beschouwing

De werkgroep gaat uit van een vrij brede betekenis van het begrip berging. Naast "berging voor altijd" omvat berging tevens bepaalde wijzen van bewerking en verwerking. De werkgroep verwacht dan ook dat in het kader van deze m.e.r. aan de orde zullen worden gesteld :

locatie-alternatieven, uitvoerings-alternatieven - mede in de zin van aanvullende maatregelen om de kans op gevaar, schade en hinder voor het milieu te voorkomen dan wel te beperken - en mogelijkheden van be- en verwerking van de baggerspecie.

Een gemotiveerde keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan vormt een essentieel onderdeel van het MER en vereist een zorgvuldige beschrijving. Het selectieproces dat tot deze alternatieven en varianten daarvan en tot de voorgenomen activiteit heeft geleid, dient daarbij te worden beschreven. In het bijzonder dient te worden beschreven op welke gronden - vooral milieugronden - in eerste aanleg redelijk lijkende locaties zijn afgevallen.

De werkgroep tekent daarbij aan dat in het eerder genoemde beleidsplan (zie in het bijzonder bijlage 10 daarvan) reeds een vóórselectie van de beschouwde bergingslocaties heeft plaats gevonden. De werkgroep acht het evenwel gewenst dat dit proces van vóórselectie betreffende de elf genoemde potentiële locaties althans ten dele wordt herhaald en een keuze in het MER wordt gerechtvaardigd door de gevolgen voor het milieu als voornaamste criterium te hanteren.

Bij de criteria, die uit milieu-oogpunt bij deze voorselectie van belang zijn, denkt de werkgroep ondermeer aan :

- Verwachte concentraties (oriënterend berekend) van verontreinigingen rondom de locatie.
- Het voorkòmen van het (mobiel) aanwezig zijn van ontoelaatbare concentraties in het (aquatisch) milieu.

- De geohydrologische situatie ter plaatse.
- De mogelijkheden om uittredend verontreinigd water (ook retourwater) op te vangen.
- Beïnvloeding, ook op langere termijn, van grondwater en waterwingebieden.
- Aantasting van natuurgebieden in de omgeving van de locatie.
- De inpasbaarheid van het depot in het landschap.
- Voorkomen van eventuele stankhinder in verband met bebouwing of anderszins.

Tenslotte zal een globale afweging moeten plaatsvinden van de voordelen op korte termijn tegen mogelijke nadelen op lange termijn.

5.2 Te behandelen alternatieven

De werkgroep acht het gewenst dat, in afwachting van de resultaten van de voorselectie, tenminste de volgende alternatieven en varianten daarvan in het MER aan een meer gedetailleerde beschouwing worden onderworpen:

I De Slufterdam, met de volgende varianten daarvan :

- A - zoals beschreven in het interimrapport Slufterdamproject (augustus 1982)
- C - zoals beschreven in het interimrapport Slufterdamproject (augustus 1982)*
- D - naast de hierboven genoemde varianten A en C gaan de gedachten van de werkgroep ook uit naar een variant D, waarbij het depot, afhankelijk van de ter plaatse vigerende geologische, hydrografische en hydrologische omstandigheden, méér ten westen van of (ten dele) op de Maasvlakte is geprojecteerd. Met deze variant is bedoeld, de invloed op het Voornse kust- en duingebied te minimaliseren.

*De werkgroep meent dat de milieu-effecten van variant B niet nader hoeven te worden uitgewerkt aangezien die effecten kunnen worden afgeleid uit de bevindingen rond de varianten A en C.

II Een eiland in de mond van het Haringvliet

De werkgroep merkt daarbij op, dat zij de locaties voor de kust van de Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden soortgelijke locaties acht. Alleen de locatie "Ribbeneiland", genoemd in het interim-rapport Slufterdamproject (augustus 1982), dient nader te worden beschreven wat betreft de gevolgen voor het milieu.

III Kustuitbouw bij Hoek van Holland ten noorden van de Noorderdam met een uitvoeringswijze soort-gelijk als de Slufterdamvarianten.

De werkgroep heeft in dit verband overwogen dat deze locatie in het eerder genoemde beleidsplan vanuit milieu-oogpunt als één der betere wordt beschouwd. Ondanks aangevoerde bezwaren tegen dit locatie-alternatief meent de werkgroep dat deze locatie in beschouwing dient te worden genomen, in het bijzonder voor het geval een toekomstige uitbreiding (2e fase) van een bergingslocatie niet uitgesloten is en in een geologisch/hydrologisch vooronderzoek de locatie Hoek van Holland relatief gunstige perspectieven zou blijken te bieden.

IV De nulsituatie

Het spreekt voor zichzelf, dat in het MER tevens het "nul-alternatief" moet worden beschreven. Het "nulalternatief" zou zijn:

- geen grootschalige bergingslocatie aan of nabij de kust;
- berging op landlocaties of in diepe plassen;
- storten in zee van baggerspecie behalve van lokaal ernstig verontreinigde specie en van de specie die op landlocaties of in diepe plassen wordt geborgen.

Het nulalternatief (niet bergen op een kustlocatie) lijkt nauwelijks een reële oplossing te bieden voor de problematiek op de middellange termijn. Enerzijds zijn er moeilijkheden met de berging van baggerspecie op het land en is dumping van verontreinigd slib, met als gevolg vrije verspreiding in de Noordzee,

in strijd met het beleid om de specie zoveel mogelijk onder controle te houden, zoals dat ook is vastgelegd in internationale verdragen. Anderzijds is dichtslibbing van de havens van Rotterdam evenmin een aanvaardbare propositie.

De "nulsituatie" in het kader van de m.e.r. zou de werkgroep in het MER beschreven willen zien als de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten (autonome) ontwikkeling van dat milieu, indien de beoogde activiteit niet wordt ondernomen. Deze beschrijving dient als referentie voor de gevolgen voor het milieu, indien de voorgenomen activiteit, respectievelijk alternatieven en varianten daarvan, wél tot uitvoering worden gebracht.

V Het alternatief, waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.

De opname van dit alternatief is verplicht volgens artikel 41 lid 2 van het wetsontwerp inzake m.e.r., met als eis een beschrijving - voor concrete projecten - van de best bestaande technieken met hun gevolgen voor het milieu.

In eerste aanleg zou dit alternatief kunnen omvatten het bevorderen van de toepassing van saneringstechnieken aan de bron, waar mogelijk in combinatie met hergebruik van de baggerspecie, al dan niet na bewerking en/of verwerking. Bij realisering zouden langs deze weg gedurende de bergingsfase, naar verwachting, relatief afnemende hoeveelheden verontreinigde baggerspecie hoeven te worden geborgen.

Binnen dit alternatief zouden diverse locaties zodanig dienen te worden uitgevoerd en ingericht dat geen - of nauwelijks verhoogde concentraties van - giftige stoffen in de omgeving (bodem, grondwater, mariene milieu) kunnen penetreren. Dit zou in plaats van berging binnen de geplande ringdammen, het creëren van een gecontroleerde stortplaats boven (grond)waterniveau kunnen betekenen. Het voor de berging benodigde areaal zou, in die gedachte,

